

על מעבר כה צר, ולא המתין להגיע למקום שיש בו גשר.

אמר ליה רבי זירא: מה שמיהרתי לעשות כך הוא משום שאיני בטוח שאזכה להגיע לארץ ישראל, ולכן אני בהול לעבור לשם ולא להתעכב. כי דוכתא, ארץ דמשה ואהרן לא זכו להכנס לה, אנא, רבי זירא, מי יימר מי יאמר דזכינא להכנס לה! ?

ומביאה הגמרא כמה מעשים המראים את גודל חיבת ארץ ישראל שהיתה לתלמידי החכמים —

רבי אבא היה מנשק כיפי סלעים דעכו.

רבי חנינא היה מתקן מתקליה. היה מיישר את הדרכים כדי שלא יתקלו בהם אנשים ויבואו להוציא שם רע על דרכיה של ארץ ישראל.

רבי אמי ורבי אפי קיימי היו קמים וזזים ק"ב-ב ממקומם בימות החמה **משמשא לטולא**, מהמקום שהגיעה אליו השמש אל מקום מוצל, ואילו בימות הקור היו עוברים **מטולא**, ממקום שיש בו צל, **לשמשא**, למקום שיש בו קרני השמש המחממות. ועשו זאת כדי שלא יוכלו להתרעם על ישיבת ארץ ישראל.

רבי חייא בר גמרא מיגנדר, היה מתגולל **בעפרה** של ארץ ישראל.

כדי לקיים מה שנאמר [תהלים קב]: **"כי רצו עבדיך את אבניה, ואת עפרה יחוננו"**.

אמר רבי זירא אמר רבי ירמיה בר אבא: **דור שבן דוד בא, קטיגוריא הרבה מסטינים** והרבה מלמדי חובה יהיו בתלמידי חכמים,

לפי שנאמר [יחזקאל יג]: **"והיתה ידי אל הנביאים, החוזים שוא" וגומר.**

"בסוד עמי לא יהיו" — זה סוד עיבור.

"ובכתב בית ישראל לא יכתבו" — זה סמיכה.

"ואל אדמת ישראל לא יבואו" — כמשמעו.

רבי זירא, כי הוה סליק כשעלה לארץ ישראל מבבל, לא אשבח מברא, לא מצא גשר למעבר לעבור עליו את הנהר במקום שרצה לעבור בו.

נקט רבי זירא במצרא, וקעבר עליו.

שלא היה במקום ההוא גשר, אלא בול עץ צר שהיה מונח לרוחב הנהר, והיה מתוח מעליו חבל, והעובר על העץ היה צריך לאחוזו בידו בחבל שמעליו כדי שלא יחליק למים. וכך עשה רבי זירא, שאחזו ["נקט"] בידו בחבל שמעליו, וכך הוא עבר את הנהר על גבי בול העץ הצר.

אמר ליה **הוא צדוקי** לרבי זירא בראותו נחפו לעבור באופן שכזה את הנהר ואינו הולך עד מקום שיש בו גשר:

עמא פזיזא עם פזיזו [בהול] אתם, **דקדמיתו פומייכו לאודנייכו**, שמיהרתם והקדמתם להסכים לקבל את התורה בפניכם, באומרכם **"נעשה ונשמע"**, לפני ששמעתם באזנכם מה היא התורה שאתם מקבלים!

אכתי בפזיזותייכו קיימיתו! עדיין נוהגים אתם בבהילות [חפזון ובפזיזות], וכמו שעשה רבי זירא, שמיהר לעבור את הנהר

שיעמדו כנגדם.

והוסיף רבי זירא: **כי אמריתה, כשאמרתי זאת קמיה דשמואל — אמר לי: צירוף אחר צירוף, גזירות אחר גזירות יהיו ערב בוואו של המשיח.**

וכפי שנאמר על ידי הנביא ישעיהו [פרק ו],
בנבואתו על מה שעתידי לקרות לעתיד לבוא,
ערב ביאת המשיח:

"ועוד בה עשיריה [הקב"ה יסנן את הרשעים מאומתו, האומה הישראלית, באמצעות אש של חורבן נורא, כמו שמזקק הצורך את הכסף מתוך הפסולת באמצעות חום האש, עד שתשאר רק עשירית נבחרת מכלל ישראל]".⁽¹⁾

אך לא יהיה די בסינון הזה.

אלא **"ושבה** האומה הישראלית פעם נוספת, והיתה **לבער"** [שוב תחזור האומה הישראלית, לאחר שתשאר ממנה רק עשירית האומה, לזיקוק באש, כדי לנקותה לחלוטין].

תני רב יוסף: בזווי, ובזווי דבזווי, שוללים שיגלו אותם מארצם, ושוללי שוללים, שיחזרו ויגלום אחרי שיחזרו מהגלות — יהיו אז לאומה הישראלית.⁽²⁾

וכדי לסיים בענין טוב מביאה הגמרא אימרה בענין שבח ארץ ישראל בעתיד:⁽³⁾

אמר רב חייא בר אשי אמר רב: עתידין כל אילני סרק שבארץ ישראל שיטענו פירות.

שנאמר [יואל ב]: **"כי עין [סרק] נשא פרוי. תאנה וגפן נתנו חילם"**.

הדרן עלך פרק שני דייני גזירות

וסליקא לה מסכת כתובות

לעיל, כשדברה בשבח ארץ ישראל, לפי שרצתה לסיים את המסכת בדבר טוב, והשאירה את האימרה הזאת כדי לסיים בה את המסכת. תוס'.

והמהרש"א כתב, שלולי דבריהם, יתכן לבאר שכונת הגמרא לומר, שלפני הגאולה יהיה אמנם סינון אחר סינון של עם ישראל, אך גם יהיה סימן נוסף לבוא הגאולה, ושהדור ההוא הוא דור שבן דוד בא בו, בכך שעצי הסרק יתחילו להניב פירות. וכדברי הגמרא בפרק חלק במסכת סנהדרין: אין לך קץ מגולה מזה שנאמר "ואתם הרי ישראל, פריכם תשאו לעמי ישראל!" והיינו, שכל האילנות, בכל ההרים, אפילו אילנות הסרק — יתנו פירות לעם ישראל.

1. המהרש"א מבאר שהמעשר נחשב בכל מקום כקודש, וגם העשירית שתשאר מעם ישראל תחשב כמעשר קדוש, וכדברי הכתוב "וכל הנותר בירושלים קדוש יאמר לו". ובכל זאת, ישוב הקב"ה ויזקק בזיקוק נוסף את המעשר שיוותר, וכמו זיקוק הכסף, כי רק בזיקוק הנוסף מתקבל כסף נקי לגמרי.

2. רב יוסף מוסיף שהזיקוק הנוסף יהיה באמצעות גלות נוספת. והיינו, שמהגלות הראשונה יחזרו רק מעשר מעם ישראל, ואז הם שוב יצאו לגלות, שבה הם יעברו זיקוק נוסף!

3. ולכן גם לא הביאה הגמרא אימרה זו במקומה